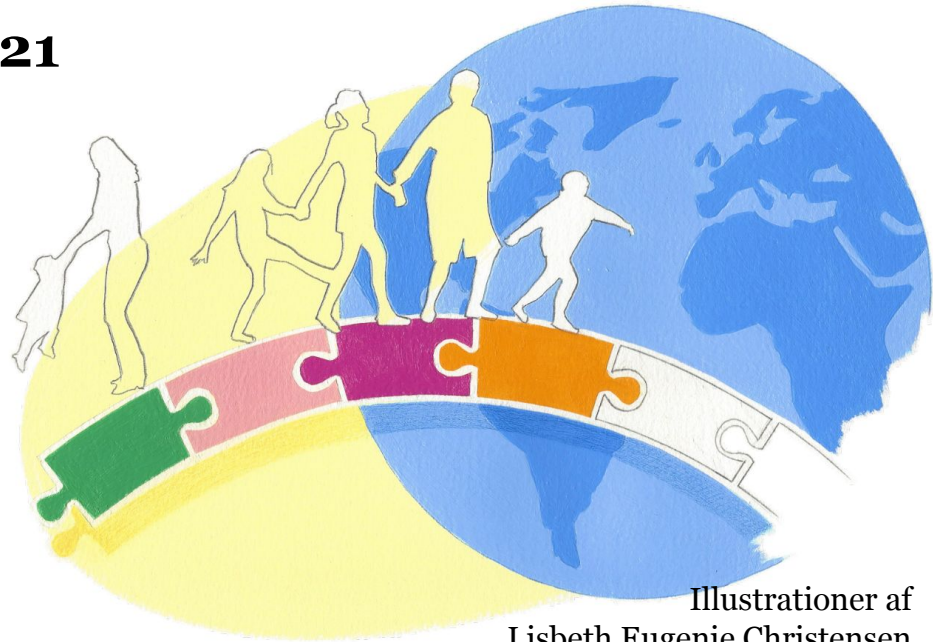

Professionel relationskompetence

BUPL, Storkøbenhavn, d. 25.03.21

v. Louise Klinge og Tina Brandt

Illustrationer af
Lisbeth Eugenie Christensen

Program

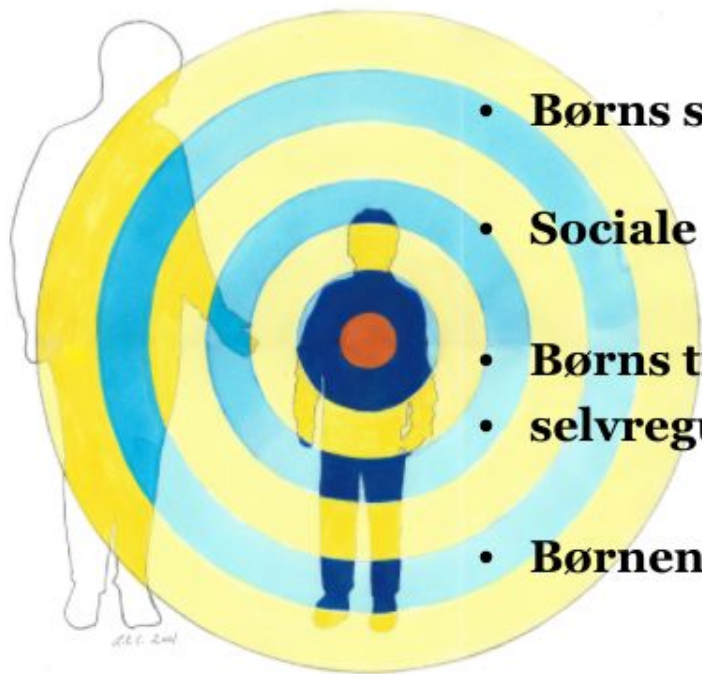
Om relationskompetencens betydning

Pause

Om relationskompetencens kendetegn

Om den voksnes behov

Relationens betydning

- **Børns socio-emotionelle og kognitive udvikling**
- **Sociale relationer mellem børnene**
- **Børns trivsel – deres selvværd, stressniveau, selvregulering og nervesystemets modstandsdygtighed**
- **Børnenes fremtid**

DEN 3-DELTE HJERNE

Tænkende hjerne – pandelapper
Bl.a. empati, langsigtet planlægning, overblik
og impuls kontrol. – Først færdigudviklet i
midten af 20'erne

Følelse hjerne
Her bor amygdala, som er hjernens
alarmdetektor

Krybdyrhjernen. Kæmp-flygt-frys

AMYGDALA

To små mandelformede
'**alarmklokker**' i den følende del af
hjernen.

Amygdala scanner konstant
omgivelserne for farer og forbereder
kroppen på at kæmpe/flygte/fryse

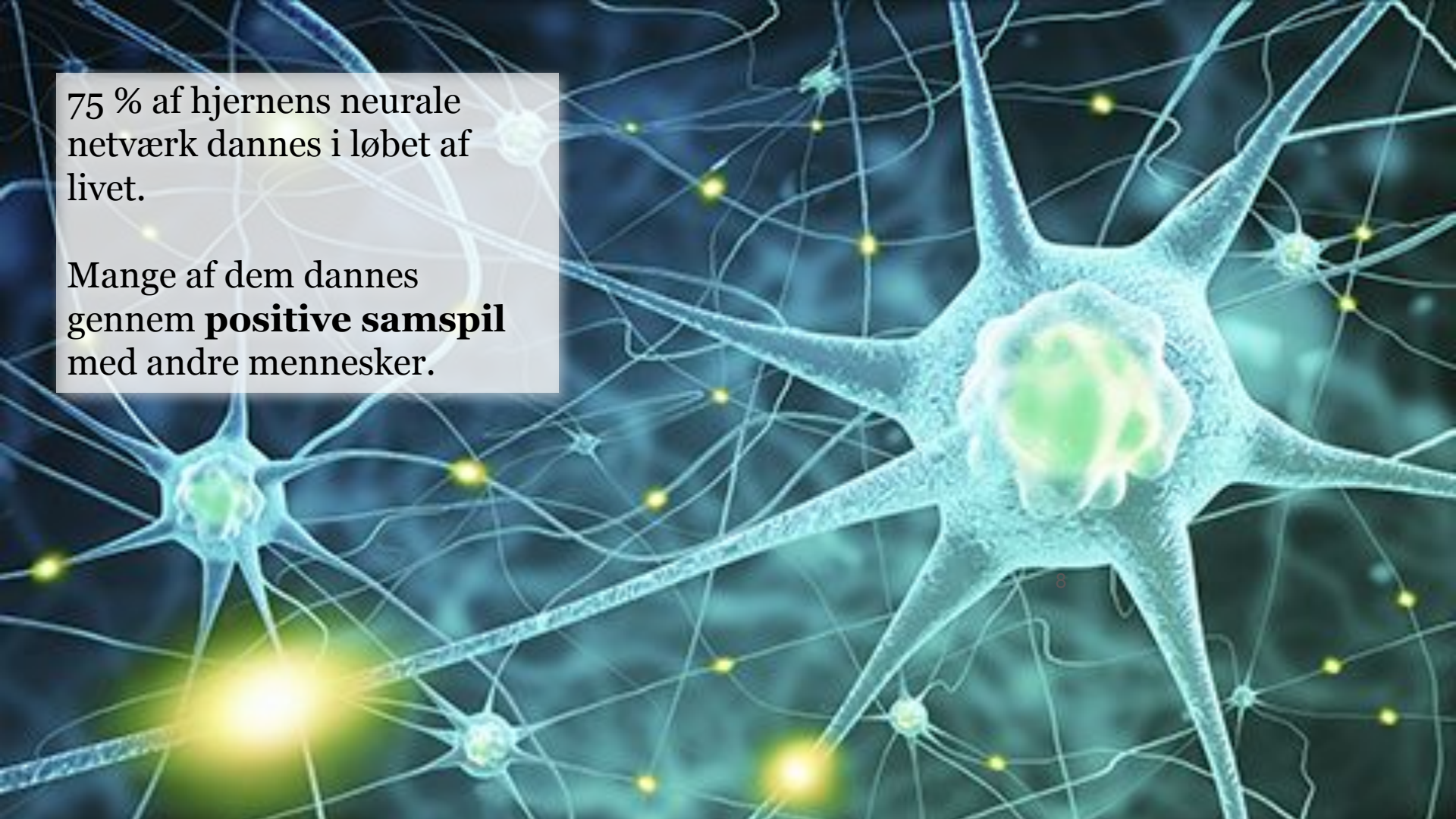

Amygdala-triggere

- For store opgaver
- Jeg kan ikke overskue, hvad der skal ske
- Jeg føler mig utilstrækkelig/forkert
- Jeg føler mig udenfor
- Jeg er ved at tabe ansigt og miste status
- Jeg bliver kontrolleret og talt til kontrollerende
- Jeg står overfor noget, der minder om noget farligt

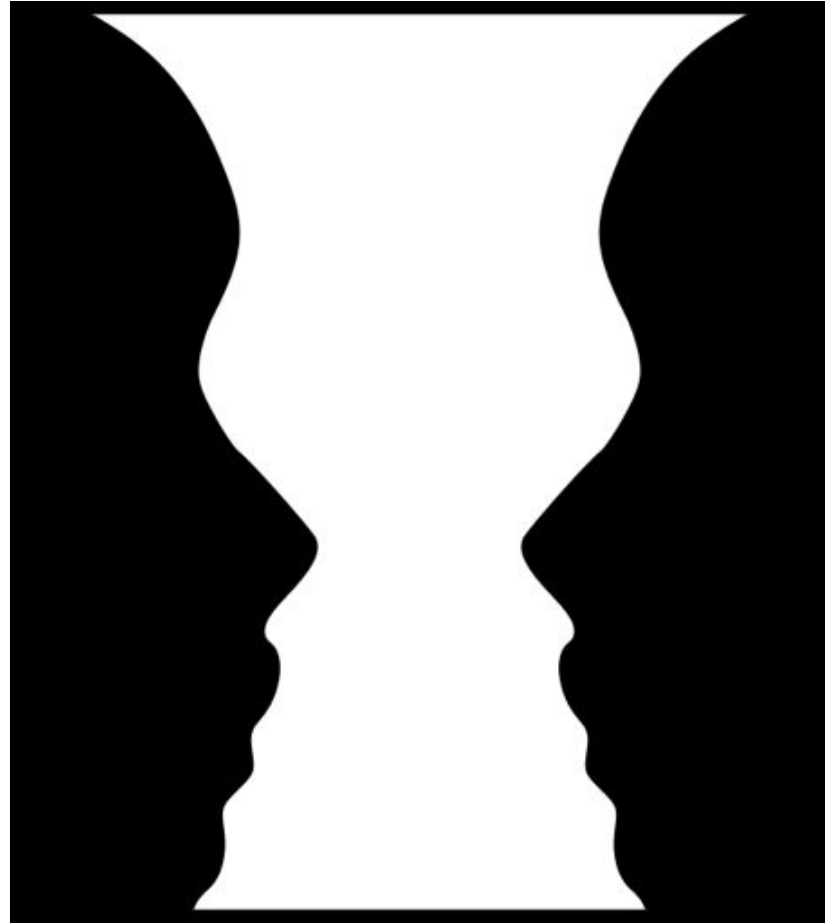

75 % af hjernens neurale netværk dannes i løbet af livet.

Mange af dem dannes gennem **positive samspil** med andre mennesker.

Gode relationer skabes
grundlæggende ved, at
børnene ofte kan mærke, at
de har en betydning for os.

Gå på jagt og find en genstand,
som for dig relaterer til det,
du har hørt om

relationens betydning

Program

Om relationskompetencens betydning

Pause

Om relationskompetencens kendetegn

Om den voksnes behov

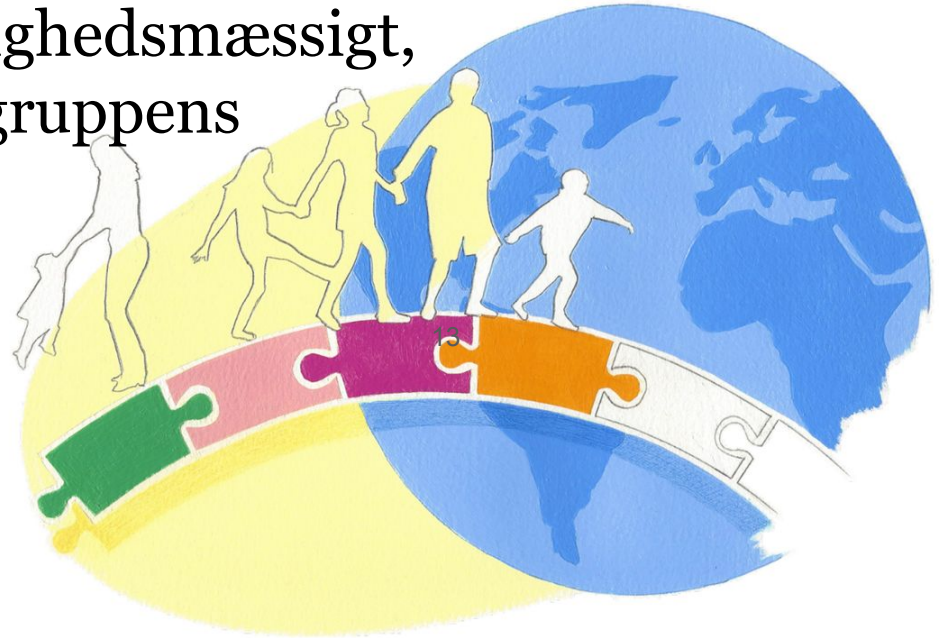
Relationskompetence

En almenmenneskelig kompetence til at afkode andre menneskers signaler og reagere hensigtsmæssigt - så man kan være i et positivt samspil

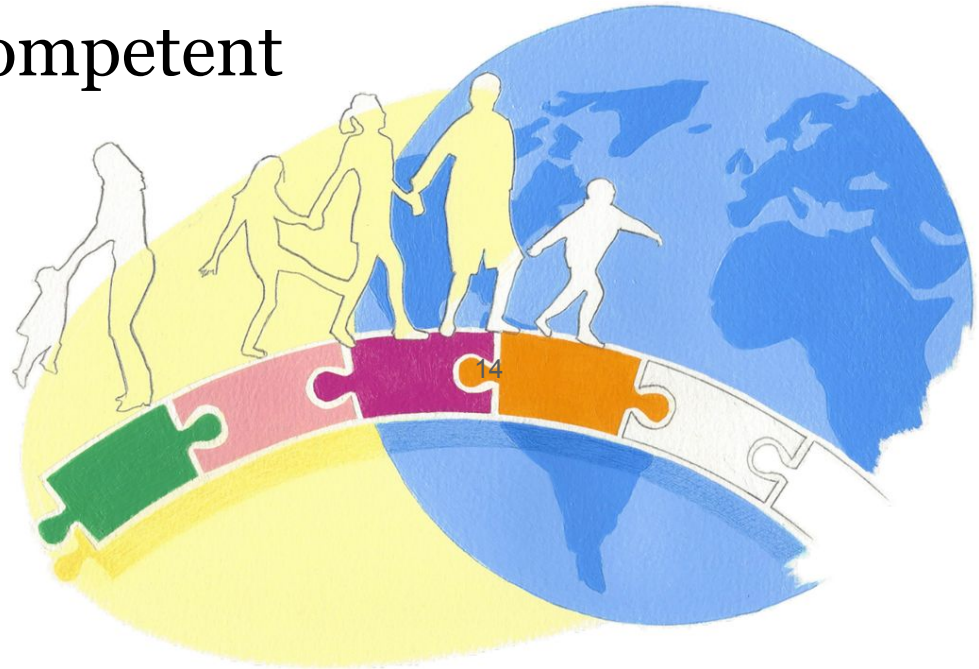
Professionel relationskompetence

At indgå i samspil der fremmer hvert barns
trivsel og udvikling – både færdighedsmæssigt,
socialt og personligt – og børnegruppens
fællesskab

INGEN handler relationskompetent
ALTID

ALLE handler relationskompetent
INDIMELLEM

Den professionelle relationskompetence er nødvendig for at børn har gode udviklingsmuligheder. Men den er *ikke* tilstrækkelig... Struktur og fysiske forhold spiller naturligvis også ind.

Fem kendetegn ved professionel relations- kompetence

Fem kendetegn ved professionel relationskompetence

Afstemme

Når vi gennem ord, kropssprog og mimik viser børnene, at vi har dem på sinde

Bowlby, Stern, Trevarthen,
Tronick og Hart

Eksempelvis:

Smile

Lytte aktivt

Tale stille og roligt

Brug venlige og imødekommende ord

Placére sig i øjenhøjde

Afstemmere

Når vi gennem ord, kropssprog og mimik viser børnene, at vi har dem på sinde

- **Afstemmere**
- passer til konteksten
- er af passende intensitet
- leder kun måske til afstemninger nu og her

Kalle er 1½ år. Han sidder ved frokostbordet i vuggestuen på en høj taburet. Pædagogen Ditte, som sidder overfor beder vikaren Laura om at hjælpe børnene med at få lidt at drikke. *”Bare hæld en lille centimeter op (i kanden). Og så kan de selv hælde”.* Imens Laura hælder vand op i den lille, forholdsvis tunge glaskande, griber Kalle sin egen lille metalkop, med højre hånd. Da Laura sætter glaskanden ved siden af Kalle på hans venstre side, kigger han kort på hendes ansigt, der er vendt imod ham. Han rækker hen over koppen og tager kanden med højre hånd. Nu er han klar til at hælde, men før han gør det vender han igen ansigtet mod Laura. Han venter imens Laura smiler, nikker tydeligt og siger Mm i en lys og opadgående tone. Så vender han sin opmærksomhed mod kop og kande, og hælder vand op.

.

**Laura
hjælper
Kalle
med vand**

**Laura
hjælper
Kalle
med vand**

Eksempler på at Laura udtrykker afstemmere

- **Laura smiler og vender sit ansigt mod Kalle.**
- **Laura er afventende da hun overlader initiativ til Kalle**
- **Laura er opmærksom på Kalles non-verbale udsagn**

Skældud er en meget
intens *fejlafstemmer*

Skældud er at levere et budskab på en uvenlig måde uden hensyntagen til barnets perspektiv

Børnehavebørns formåen

- Dårlig tidsfornemmelse
- Kort opmærksomhedsspænd
- Ustabil selvkontrol
- Kortvarig evne til impuls kontrol
- Manglende konsekvensberegning
- Ustabil evne til at sætte sig i andres sted
- ? Hvor mange minutter kan hhv. en dreng og pige koncentrere sig v. skolestart om en ikke selvvalgt opgave?

Mads 5 år

” Gitte: Var der andre, der så, at du fik skældud?

Mads: Ja, det så de alle sammen på, og det ku’ jeg ikke li’

Gitte: Hvordan tror du, de andre har det med at se, at du fik skældud?

Mads: Ikke særlig rart, fordi de tænker, at de måske er mig”

Omsorgsetiske handlinger

Når vi gennem omsorg og respekt styrker børnenes etiske ideal efter at møde verden omsorgsfuldt

Noddings, van Manen og Agne

Omsorgsetiske handlinger

– når den voksne:

- Bekræfter noget positivt i børnene i stedet for at fokusere på negativ adfærd
- Viser børnene respekt
- Sætter barnet før reglen
- Viser sig som rollemodel
- Lader børnene praktisere et etisk ideal ved at kunne bidrage til omverden – fra det store til det små

Cecilia modtager Johan

Pædagogen Cecilia har taget imod Johan – netop fyldt 1 år. Johan har gået i vuggestuen i én uge, før han nu har haft en fridag efter en weekend. Han kommer altså tilbage efter tre dage hjemme hos familien. Han græder meget ulykkeligt.

**Cecilia
modtager
Johan**

Eksempler på at Cecilia handler omsorgsetisk

Cecilia siger ikke noget om at Johan skal holde op med at græde, eller i et bebrejdende tonefald: "Mor kommer jo igen". Hun kan "holde ud" at være til stede sammen med ham, imens han græder. Uden en hel masse ord. Hun viser ham respekt og hjælper ham igennem det, der er svært.

Fem kendetegn ved professionel relationskompetence

Afstemmere

Når vi gennem ord, kropssprog og mimik viser børnene, at vi har dem på sinde

Omsorgsetiske handlinger

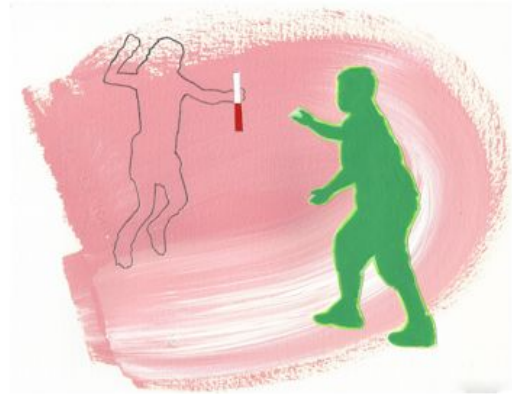
Når vi gennem omsorg og respekt styrker børnenes etiske ideal efter at møde verden omsorgsfuldt

Hvornår
oplever I, at
børnene
engagerer
sig?

For at trives og udvikle sig har alle brug for at opleve

autonomi, kompetence og **samhørighed**

Fem kendetegn ved professionel relationskompetence

Den voksne understøtter børns 3 psykologiske behov for at opleve:

– samhørighed

Afstemmere

Når vi gennem ord, kropssprog og mimik viser børnene, at vi har dem på sinde

Omsorgsetiske handlinger

Når vi gennem omsorg og respekt styrker børnenes etiske ideal efter at møde verden omsorgsfuldt

BEHOV FOR AT OPLEVE AUTONOMI

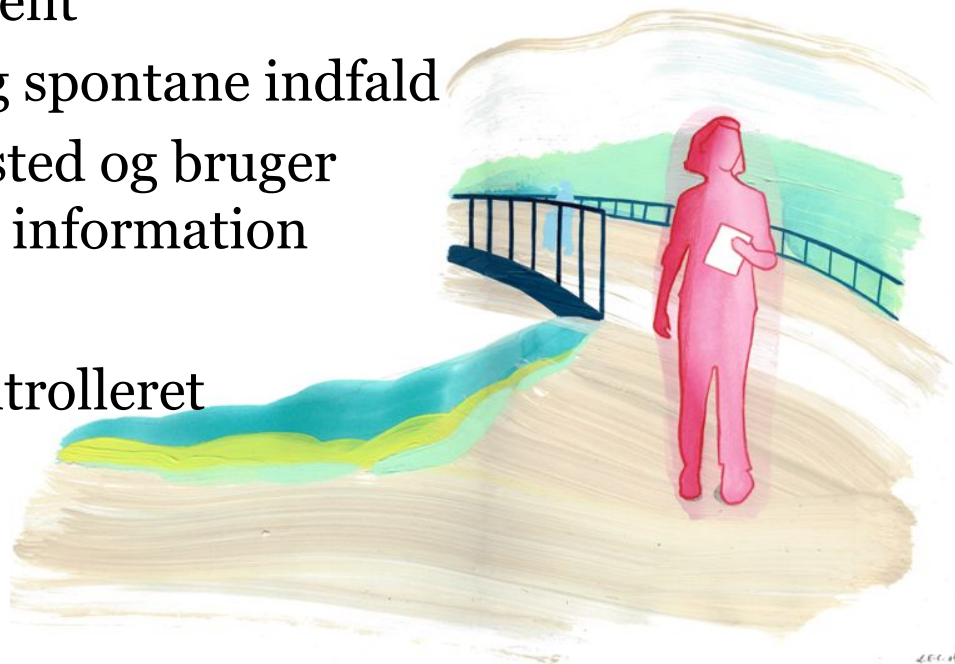

Autonomi

Jeg kan se mig selv i det – vil
gerne sige ja

VEJE TIL OPLEVELSER AF AUTONOMI

- Den voksnes smittende engagement
- Der er plads til børnenes idéer og spontane indfald
- Forsøger at sætte sig i børnenes sted og bruger børnenes signaler som værdifuld information
- Der er valgmuligheder
- Jeg bliver mere inviteret end kontrolleret

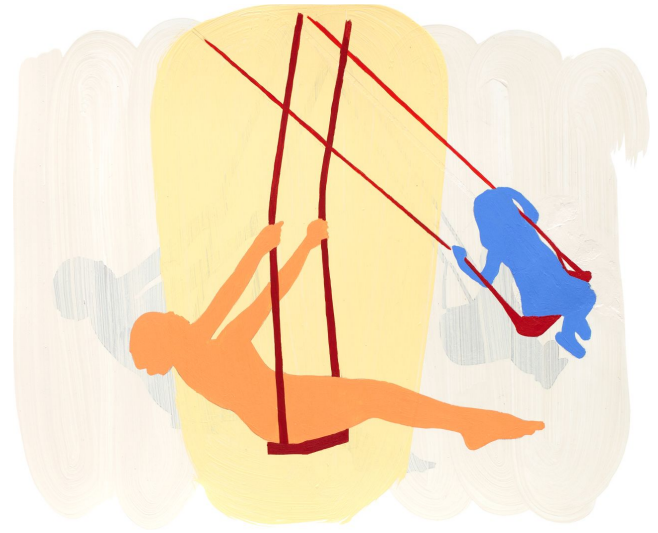
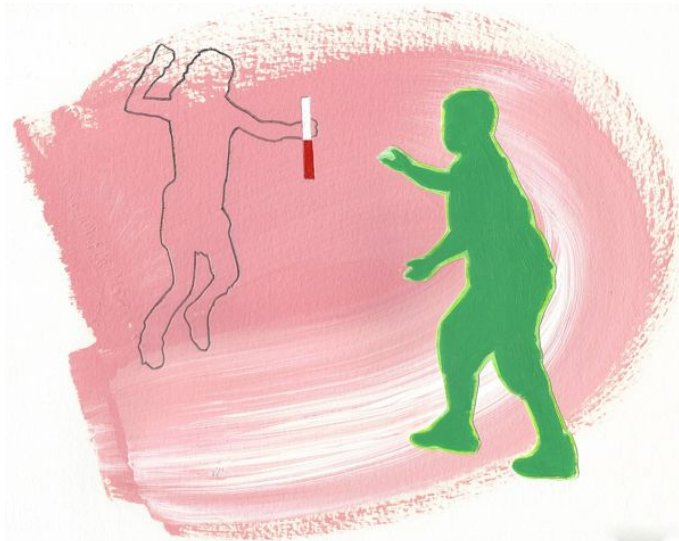

Eksempler på at Ditte nærer behov for Autonomi	Markør
<p>Ditte lægger en hynde tilrette på den buede ende. Og sætter sig afventende v. siden af den.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Anslag i børnehøjde, der giver børnene lyst til at rette opmærksomheden mod den voksne/aktiviteten • Lader børnene finde egne løsninger
<p>Da drengene tydeligt forsøger at skubbe den buede hynde rundt på den anden side.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Forholder sig åbent til børnenes initiativer, og aktivitetens progression styres af børnenes initiativer.
<p>"Skal vi vælte den?"</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Forsøger at sætte sig i børnenes sted • Giver valgmuligheder

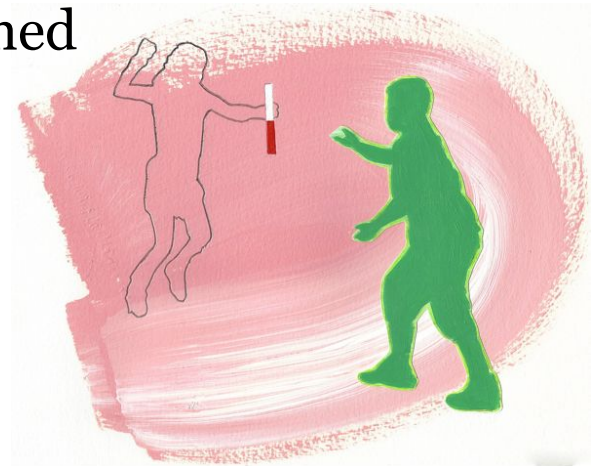
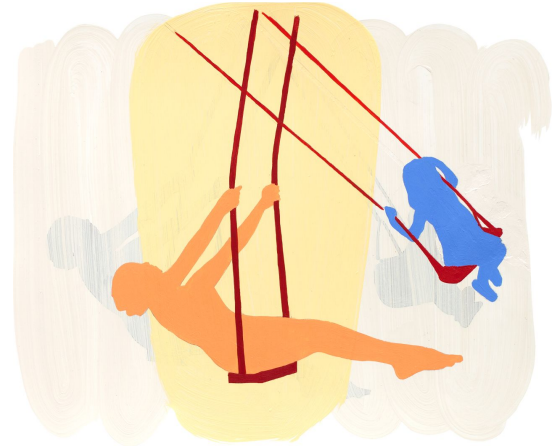
BEHOV FOR AT OPLEVE SAMHØRIGHED

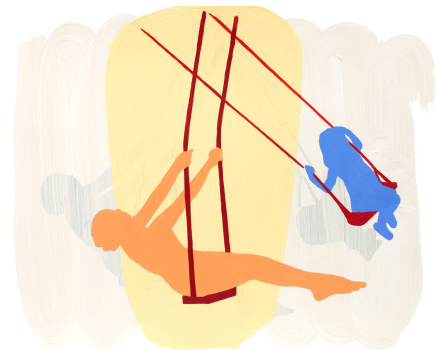

Samhørighed – gennem oplevelse af at være i gode relationer - med de andre børn og med de voksne

VEJE TIL OPLEVELSER AF SAMHØRIGHED

- Her er god stemning
- Den voksne er interesseret i mig
- De andre kan lide at være sammen med mig
- Igennem aktiviteterne oplever jeg samhørighed med mine kammerater og den voksne
- Jeg bliver hjulpet i stedet for at få skældud

Eksempler på at Ditte nærer behov for samhørighed

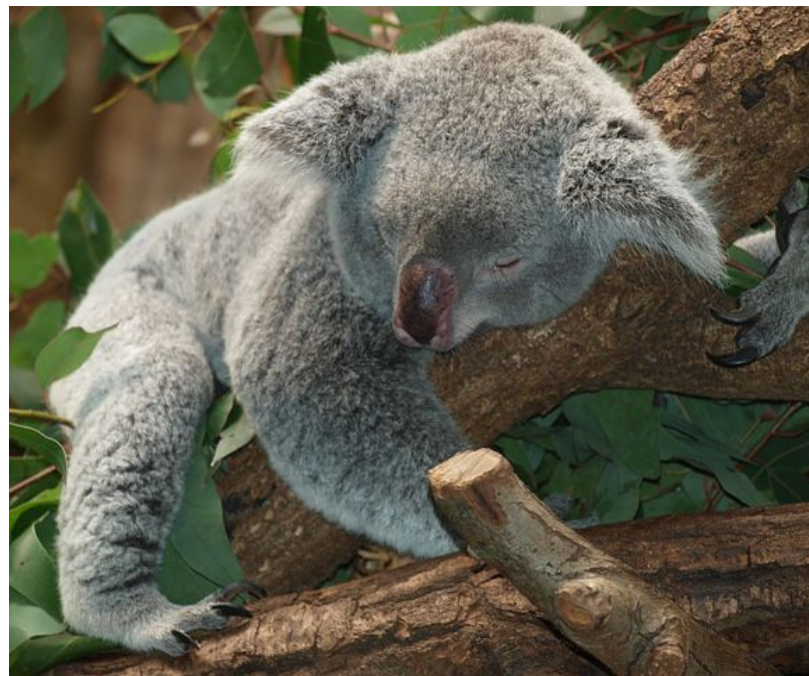
Da Ditte smiler bredt til Hannibal og siger *"Det var en god gåvogn den dér"*

Ditte støtter hynden og begejstres ved drengenes bestræbelser, da hynden endelig tipper over ende.

- **Bruger børnenes navne mange gange**
- **Viser interesse i Hannibal og bidrager til en god stemning**
- **Giver anerkendende feed-back**
- **Engagerer sig på lige fod med børnene**
- **Gensidigt engagement i fælles tredje**

10 min. pause

BEHOV FOR AT OPLEVE KOMPETENCE

Kompetence
– gennem oplevelser
af at blive tilpas
udfordret

VEJE TIL OPLEVELSER AF KOMPETENCE

- Jeg kan overskue det, jeg skal
- Nogen tror på mig – ”det kan du ikke – endnu”
- ”Henimod-sprog” i stedet for ”væk-fra-sprog”
- Jeg er aktiv
- Sansende/skabende aktiviteter

Laura
hjælper
Kalle
med vand

**Eksempler på at Laura nærer
Kalles behov for Kompetence**

**Laura sætter kanden v. siden af
Kalle**

**= Udtrykker positive
forventninger.**

**Laura nikker og smiler og siger
mm.**

**= Hun ledsager opgaven med
hjælpssom mimik.**

”Humungulus” viser nervecellernes organisering.

– Vi er kommunikerende, sansende og skabende væsener.

”Humungulus” viser nervecellernes organisering.

– Vi er kommunikerende, sansende og skabende væsener.

PARADOKSET:

**”Her i livet lærer mennesket først at gå og tale.
Dernæst lærer det at sidde stille og holde mund.”**

Forfatter og filminstruktør Marcel Pagnol

Vores hjerne udvikler sig mest, når hænderne aktiveres.

Abstrakt tænkning hænger sammen med vores finmotorik.

Fem kendetegn ved professionel relationskompetence

Den voksne understøtter børns 3 psykologiske behov for at opleve:

– kompetence

– autonomi

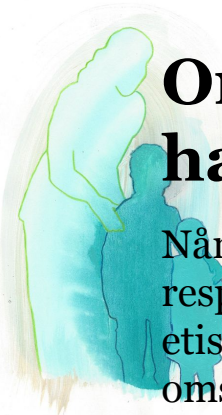

– samhørighed

Afstemmere

Når vi gennem ord, kropssprog og mimik viser børnene, at vi har dem på sinde

Omsorgsetiske handlinger

Når den voksne gennem omsorg respekt styrker børnenes etiske ideal efter at møde verden omsorgsfuldt

Gå på jagt og find en genstand,
som for dig relaterer til det,
du har hørt om

*relationskompetencens
kendetegn*

Fem kendetegn ved professionel relationskompetence

Den voksne understøtter børns 3 psykologiske behov for at opleve:

– kompetence

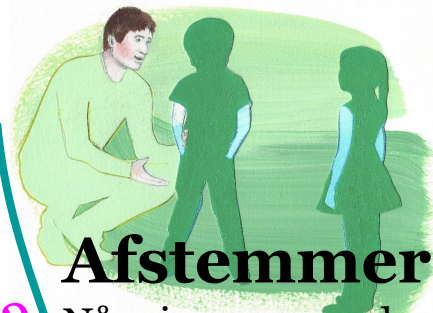

– autonomi

– samhørighed

Har I nogle spørgsmål til kendetegnene ved relationskompetencen?

Afstemmere

Når vi gennem ord, kropssprog og mimik viser børnene, at vi har dem på sinde

Omsorgsetiske handlinger

Når den voksne gennem omsorg og respekt styrker børnenes etiske ideal efter at møde verden omsorgsfuldt

Program

Om relationskompetencens betydning

Pause

Om relationskompetencens kendetegn

Om den voksnes behov

Har du sukkerknalder nok på kontoen?

- Ved du hvordan du har det, når du har det godt?
- Ved du hvad der skal til for at berolige dit eget nervesystem?
- Hvordan får du fyldt flere sukkerknalder på kontoen?

Hvordan styrke relationskompetencen

Ledelsens opgave

Menneskevenlige rammer. Fra ”skole uden skæld ud”

At man har mulighed for pause, når man har haft særligt udfordrende samspil fx været i aktivitet med børn med særlige problemer

At der findes en stillezone, hvor man kan trække sig og trække vejret, uden at skulle tænke på arbejdet.

At man har mulighed for supervision, når man har særligt udfordrede børn

At man har mulighed for forberedelse

At man har mulighed for fordybelse i kerneopgaven

At man som nyuddannet har færre timer og en mentor

Professionel relationskompetence

At alle medarbejdere får understøttet deres behov for Autonomi – Kompetence & samhørighed

At insistere på kerneopgaven – Lede opad

Skriv i chatten

Hvad vil jeg gerne huske?

**KOMMER
SNART**

**Pædagogens
Relations-
kompetence**

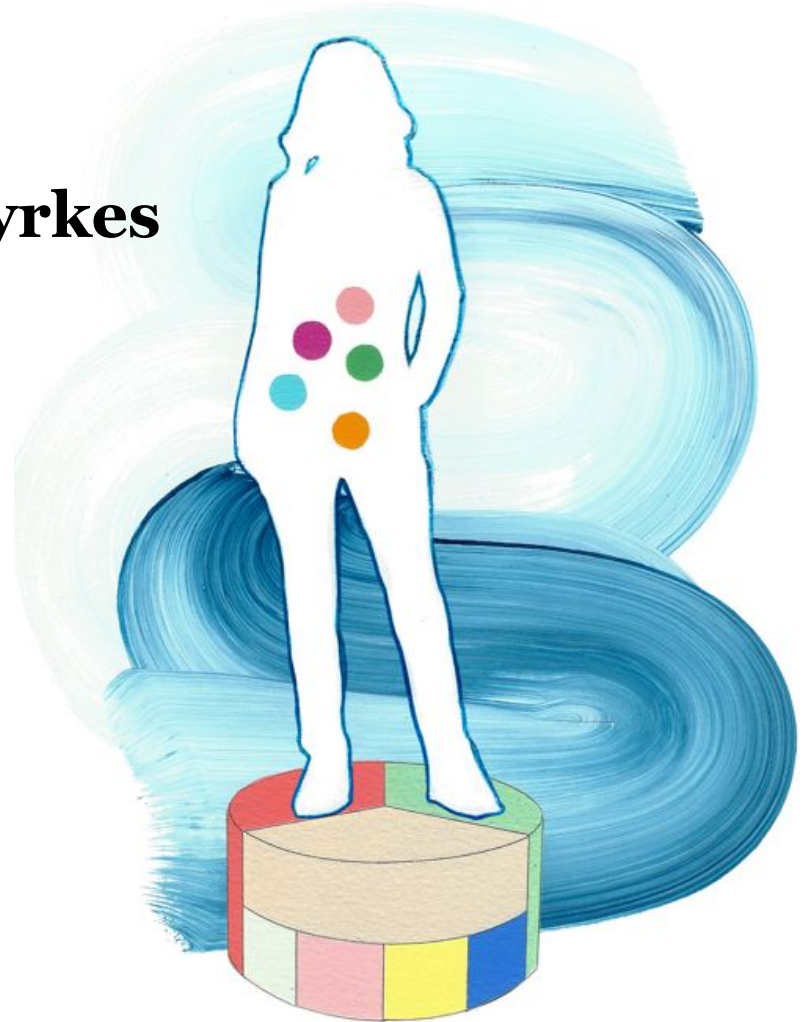
Karl Kraugh Elvane Dahl (red.)
**Professions-
psykologi**

Tak for nu

•Følg os på LinkedIn og Facebook og bliv opdateret om artikler, bøger og konferencer

Relationskompetencen kan styrkes
gennem fokus på 7 individuelle og
strukturelle betingelser.

Syv faktorer der understøtter professionel relationskompetence

